

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 3. Quinam præscribere possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

nistæ docent. *Covar. l. 1. Var. c. 17. Barb in c. cum tua. de consuet.* Alia ratio legum ecclesiasticarum est. Nam si aliquo modo contra ius ecclesiæ tendat præscriptio 40. annorum lapsus requiritur. Sin minus probabile est in recepta semel lege, ut præscriptione tollatur, decennium, ut in civilibus sufficere. Nullibi enim legimus inter civiles, & ecclesiasticas leges ullum discrimen, quoad hoc, fieri: nec ratio apparet, cur negligentia, & conniventia in ecclesiastico magistratu non sufficiat, quemadmodum in sæculari sufficere omnes fatentur. *Abb. in c. Cum contingat, de foro comp. c. cum non liceat. Less. D. 14. nu. 49. Covar. Reg. Possessor. p. 2. §. 2. n. 9. & 10. Fill. tr. 31 c. 9. n. 201. Laym l. 3. Tr. 1. c. 8 n. 6.* addens à subdito præscribi posse partem aliquam iurisdictionis, quæ alioquin communi iure Superiori competit cum bona fide præscribere. Vg Capitulum, ut in prima instantia suos Canonicos, & officiales iudicare possit. Sed requiritur ad hoc possessio temporis immemoralis, vel quadragesima annorum cum titulo colorato, quando quidem præsumptio juris suffragatur Principi, vel episcopo, quemadmodum. *Covar. supra citatus annotavit, & desumitur ex. c. 1. de prescription. in 6. V. Prolegom §. 9. d. Consuetudine.* Plura de præscriptione iurisdictionis, Imperii meri, & mixti ex allegatis auctoribus more suo compendiosè memorat.

Trentler Vol. 1. Disp. 3. n. 7.

*Melonius Tit. 42.
num. 26.*

(* *)

§. III.

Quinam præscribere possint.

I. **Q** Vicunque possidere rem suo nomine potest, etiam præscribere potest; qui verò pro alio possidet, non præscribit. *c. Si diligenti. de præscrip. cuiusmodi est colonus, usufructuarius, creditor quoad pignus, emphyteuta, conductor, commodatarius, & qui precario possidet. Instit. Per quas person. nob. acquir. §. V. usufructuarius. l. Nec creditores. C. de pignor. act. c. Quia cognovimus. 10. q. 3. & c. clerici. 16. q. 3.* Fidei igitur remotis, præscribitur. Paternam, & filiosam. præsertim miles, quod in castris acquirit: præterea in quali castrensibus, & adventitiis quoad proprietatem. *l. Sequitur. ff. de usucap. 2. præscribit pupillus. l. cit. §. 2. etiam sine tutore, modo habeat animum possidendi. §. Infans, sed tutore auctore. l. 32. §. 2. ff. de acquir. poss. 4.* Furiosus, quæ ante furorē possidere cœpit, usucapit. *di. l. sequitur. §. 5. Ostien. in Sum. h. r. n. 3. §. 5.* Servus non sibi, sed domino suo usucapit, quia pro eodem possidet. Pro hærede, aut iure hæredis nunquam usucapit, quia vel instituitur hæres iussu domini, & sic non ipse, sed dominus per eum usu capit, vel absque eo adit hæreditatem, & sic nihil facit. *l. Sequitur. ff. de usucap.*

II. Mala fidei possessor, ut ex *nu. 2.* liquet, nullo unquam tempore præscribit: neque hæres ipsius immediatus, quamvis ignoret, mala fide illum possedisse. Cum enim fictione juris una persona censetur, & possessio in illo continuari, eodem vitio tenetur. *l. Cum hæres 11 ff. de divers. temporal. præscript. §. Diutina. Instit. de usucap. ubi*

cap. ubi habes. Si ille (*defunctus*) initium juris non habuit (id est, si mala fide cepit possidere) hæredi, & bonorum possessori licet ignoranti possessio non prodest. Idem dicitur in *l. ult. C. communia de usufructu*. Nihilominus, si conscientia statum consideres, non videtur deneganda illi præscriptio annorum 30. numerando à die, quo ad eum bona cum ipsius fide possessio pervenit. Neque obesse potest præsumptio, quæ leges civiles nituntur, quia censetur desinere in novo possessore, qui eam bona fide accipit, & sic acceptam eadem fide continuat. Ita sentiunt *Bart. Dynus, Bellamera, Alexander Confil. 110. num. 7. & alii per Baldum relati Mynsing. Decade 5. Consilio 48. Layman. l. 3. tract. 1. c. 8. num. 18. Lessius c. 6. Dub. 13. num. 42. Molin. Diss. 65. Treutler. Vol. 2. Diss. 22. n. 6.*

III. Qui alio titulo, quàm hæreditatis, puta, donati, legati, empti &c. à mala fidei possessore rem accipit, præscribere potest tempore ordinario, exceptis duobus casibus. Primus est, si res immobilis sit, & is, contra quem præscribitur ignoret, eam ab alio possideri. *l. Authentica mala fidei C. de long. temp. præscr.* Secundus est, si res furtiva sit, aut vi possessa. Tunc enim ad præscribendum 30. annorum spatium requiritur. *Instit. de præscript. §. Furtiva. l. an vitium ff. de diu. tempor. præscr. ubi dicitur*, fidem auctoris non obesse emptori, vel legatario. Nam in ejusmodi eventu mala fides auctoris non circa proprietatem. Sed solam rei possessionem versatur. *l. pupillus ff. de his que in frau. creditor.* Quod si contigerit, rem possessoribus vacare, uso capi poterit ordinario tempore per eum, qui emerit, vel dono acceperit ab usurpatore. *§. quod autem*

Instit. de usufructu. Neque enim furtiva, neque vi possessa est. Quanquam hoc Jus correctum videri potest *Novella 119. c. 7. ubi Iustinianus.* Si verus alienatarum rerum Dominus, & quod ei res competunt, & quia alienatio facta est, non aliter hunc excludi (sancimus) nisi per tricennale præscriptionem, non valente dicere eo, qui res hoc modo possidet, quia ipse bona fide possidet, quando ipse à mala fide possidente hoc accepit. *Schneidewin. l. 2. Instit. tit. 6. num. 66.*

IV. Contra actionem personalem præscribi posse, ita ut denegetur actio creditori, qui certo tempore non exegit debitum probabile videtur *Adriano quodl. 6. art. 3. quem sequitur Lessius Dub. 6. num. 20. allegans Caroli V. auctoritatem, qui Anno 1540. Bruxellæ statuit, ut famuli mercedem exigant intra biennium, à die, quo desierunt servire, alioqui non possint eam petere in judicio nisi scripturam producant.* Verum per hoc non liberatur quisquam in conscientia ab obligatione, qua justam mercedem famulis suis debet. Imò, si constaret in foro externo, mala fide non solvisse, condemnandus esset. Nam scienti malam fidem suam nulla præscriptio currit. *V. Card. Lugo D. 7. Sect. 4.*

V. Certi & indubitati juris est, inchoari non posse præscriptionem à dubio, & accipi animo, sed an superveniens inchoatæ præscriptioni dubitatio impediat illam, dubitatur. Nec desunt affirmantes, inter quos *Major, Adrianus, & Soto l. 4. de just. quest. 5. art. 4. versu superest ergo tandem.* Sed hodie contraria sententia obtinuit, sufficere post adhibitam sufficientem diligentiam nescire rem alienam esse.

Quod colligitur ex *c. ult. de præscript.* In nulla temporis parte habeat rei alienæ conscientiam. & *c. si Virgo 34. q. 1.* In jure prædiorum tamdiu unusquisque bonæ fidei possessor rectissimè dicitur, quamdiu possidere se ignorat alienum. Consonat *Gloss. in c. ult. h. t. Abb. Medina Covar. Silv. Navarr. Molina Disp. 63. Sanch. l. 2. de matr. D. 41. Suar. Tom. 11. de relig. l. 4. c. 5. Less. c. 6. Dub. 3.* Ratio Manifesta est. Quia in dubio melior est conditio possidentis, de cujus Regula vi, & extensione post alios consulendus est. *Franc. Bardus de conse. dubia discursu 5. cap. 4.*

VI. Qui ignorantia juris laborat, etiam invincibili non præscribit *l. 31. ff. de usucap.* Nunquam in usucapionibus juris error possessoribus prodest. *l. 4. ff. de jur. & facti ign.* Juris ignorantia in usucapionibus negatur prodesse: facti verò ignorantiam prodesse constat. Contrarium *Medina docuit C. de restitut. quest. 17.* eò quòd ignorantia Juris bonam fidem adfert. Sed meminisse poterat, non sufficere bonam fidem Theologicè id est, bonam conscientiam, si adsit mala fides civiliter, id est, quæ vitium aliquod ex lege habet, quæ præscriptioni resistit. Nam *l. quemadmodum C. de agricolis, & censitis* dicitur. Male fidei possessorem esse nemo ambigit, quia aliquid contra legem mercatur: adeò ut usucapere non possit. Excipe 1. nisi sit ignorantia juris dubii, de quo nimirum variæ Doctorum sententiæ sunt. *Nav. l. 1. Consil. 9. de off. Jud. ordinarij.* Excipe 2. Si ignorantia juris civiliter in culpa censeatur, qualis est in milite, in minore 25. annis, & rustico non habente, quem consulat. *Molin. l. 2. de primogen. c. 7 n. 69 Less. D. 5. num. 17.* Excipe 3.

Præscriptionem quoad fructus. Nam qui inculpate existimat, jus sibi competere, fructus rei à se bona fide possessæ capere potest. *Bart. in l. sed etsi §. scire ff. de petit. hered. Layman. l. 3. tract. 1. c. 8. num. 11.* Præterea sciendum est, licet ignorantia juris præsertim clari, non proffit, ad præscribendum, prodest tamen, ubi de damno vitando agitur, teste *Papiniano l. 7. ff. de jur. & fam. ign.* Juris ignorantia non prodest acquirere volentibus; suum verò petentibus non nocet. Quocirca, si contingat rem plenè præscriptam à te per errorem restitui Domino nunc primum cognito, in judicio repetere poteris, tanquam indebitè solutum. Nam in *l. omnes C. de præscr. 30. vel 40. armer.* expressè dicitur eum, qui usu cœpit, plenissima munitione securum esse, videlicet, ut à nemine impugnari possit, & ipse nemini propterea obstrictus sit, dominio relictæ per legitimam usucapionem in utroque foro ad te translato. *Abb. in c. cum non liceat de præscr. Glo. Abb. Cajet. Soto Covarr. Felinus. Andreas. Fachinau l. 8. c. 28. Molina Disp. 61. & 64. Mo in tract. 2. Disp. 64. Concl. 1. Fill tract. 31. c. 9. num. 201. Layman. l. 3. sect. 5. tract. 1. c. 8. Palao tract. 31. D. un. pun. 8. Dynus in Reg. Jur. 11. in 6.* Ignorantia facti non Juris excusat. Ubi non tantum prodesse docet ignorantiam Juris, cum de vitando damno agitur, sed etiam cum lucrum appetimus, quod videlicet absque alterius injuria comparari possit. Contrarium *Medina tenet C. de rest. quest. 17.* existimans in foro conscientia ignorantiam invincibilem nemini obesse. *Palao loco cit.*